

О. ХЕНРИ

ЕКСТРАДИРАНА ОТ БОХЕМИЯ

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1993

chitanka.info

Госпожица Медора Мартин пристигна с кутия бои и статив в Ню Йорк от селището Хармония, разположено в подножието на Зелените планини.

Госпожица Медора приличаше на роза, към която есенната слана е проявила повече милост, отколкото към посестримите ѝ. Когато тръгна сама да изучава живопис в развратния град, хората в Хармония заговориха, че тя е смахнато, безразсъдно, своеволно момиче. В Ню Йорк, когато се появи на масата в евтиния пансион в Уест Сайд, пансионерите взеха да се питат един друг: „Коя е тази симпатична стара мома?“

Медора събра смелост, нае евтина стая и започна да взема два пъти седмично уроци по живопис при професор Анджелини, бивш бръснар, изучавал занаята в един от харлемските танцови курсове. Нямахше кой да ѝ каже, че прави глупост, нали в този огромен град всички нас ни постига същата участ. Малко ли са онези, които се бръснат или вземат уроци по танци при бивши ученици на Бастиен Лепаж и Жером? Най-тъжното зрелище в Ню Йорк — ако не смятаме поведението на тълпата във върховите часове — е жалкият марш на безнадеждната армия на Посредствеността. За тях изкуството е не благосклонна богиня, а Цирцея, която превръща поклонниците си в улични котки, мяукащи пред вратите ѝ, без да обръщат внимание на критиците, които ги замерят с у камъни и събувалки. Някои успяват да се домъкнат до родното си селище, където ги очаква не особено утешителното: „Аз нали ти казвах!“; но повечето остават да мръзнат в двора на храма на богинята и само обират трохите от нейния божествен табълдот. А има и такива, на които им идва до гуша от тази безплодна дейност. И тогава пред тях се откриват два пътя: или да се наемат като разносвачи на бакалски стоки, или да попаднат във водовъртежа на бохемата. Последното звучи красиво, но първото е къде по-изгодно. Защото когато бакалинът ти плати, можеш да вземеш под наем елегантен костюм и — тук шаблонната фраза е най-уместна — да покажеш на бохемите къде зимуват раците.

Госпожица Медора избра водовъртежа и с това ни предложи сюжет за нашия малък разказ.

Професор Анджелини много хвалеше нейните етюди. Веднъж, когато тя му показа скица на див кестен в парка, той обяви, че от нея ще излезе втора Роза Бонер. Но понякога — на великия художник са

присъщи различни настроения — той критикуваше безпощадно жестоко работите ѝ. Например Медора си беше изгубила цял един следобед, за да рисува статуята и околната архитектура на Колумбовия площад, чиито граници са съвършена окръжност. Захвърлил с иронична усмивка скицата ѝ, професорът я беше осведомил, че веднъж Джото е изписал идеална окръжност само с един замах на ръката.

Един ден валеше дъжд, пощенският запис от Хармония се бавеше, Медора имаше главоболие, професорът ѝ беше поискал на заем два долара, от магазина за покупко-продажба на картини ѝ бяха върнали непродадени всичките ѝ акварели и... господин Бинкли я покани да излязат на вечеря.

Господин Бинкли беше веселякът на пансиона. Той беше четиридесет и девет годишен и държеше сергия за продажба на риба в централната част на града. Но след шест часа той обличаше официален костюм и започваше да бръцолови за неща, свързани с изящните изкуства. По-младите го наричаха „индианец“. Смяташе се, че той се числи към най-вътрешния кръг на бохемата. Не беше тайна, че веднъж бе дал назаем десет долара на един младеж, публикувал своя рисунка в списание „Пък“. По такъв начин някои получават достъп до омагьосания кръг, а други — и добра вечеря.

Останалите пансионери изгледаха със завист Медора, когато тя излезе в девет часа под ръка с господин Бинкли. Тя беше прелестна като букет есенни листа с бледосинята си блузка от... как да ви кажа... една такава въздушна материя, с плисираната си почти прозрачна пола, с мекия леко червен цвят на бузите, едва докоснати от пудрата, с носната кърпичка и ключа от стаята в кафявата шагренова чантичка.

И господин Бинкли изглеждаше много внушителен и ефектен с червендалестото си лице и прошарени мустаци, с плътно прилепналото сако, от което дебелият му врат се дигеше като врата на знаменит романист.

Като свърнаха край най-силно осветената част на Бродуей, слязоха пред кафене „Терънс“, най-популярното и най-посещаваното от бохемата, където се допускат само избраници.

Медора от Зелените планини мина след ескорта си между редиците от масички. Три пъти в живота си жената стъпва сякаш по облаци: първия път, когато отива на венчило, втория, когато влиза в

светилището на бохемата, и третия, когато излиза от градинката си, държейки в ръка най-хубавата кокошка на съседката.

Пред сервираната маса седяха трима-четирима посетители. Келнерът бръмчеше наоколо като пчеличка, а на масата блестяха кристал и сребро. Като преход към вечерята, подобно на праисторическите гранитни пластове, предшествали появата на протозоя, на зъбите на многострадалните граждани се предлагаше френски хляб, приготвен по същата рецепта, по която са съставени вековните гранични хълмове, докато в това време боговете се усмихваха и вкусваха нектар с домашни бисквити, а зъболекарите скачаха от радост в позлатените си убежища.

В погледа на Бинкли, устремен към един от младите хора на масата, просветна бохемски блясък, в който се съчетаваха взорът на василиск, блясъкът на мехурчета първокачествена бира, вдъхновението на гениалния художник и молбата на просяка.

Младият човек скача от масата си.

— Здравей Бинк, стари друже! — провиква се той. — И не мисли, че можеш да избягаш от нашата маса. Сядай при нас, ако не си зает с друга компания.

— Какви ги говориш, стари приятелю — отвръща Бинкли, собственикът на сергия за риба. Знаеш колко обичам да дружа с хора на изкуството. Господин Вандайк... господин Мадър... госпожица Мартин, също любимка на музите и...

Присъстващите бързо се запознават. Тук са още госпожица Елис и госпожица Тоанет — най-вероятно художнически модели, тъй като дърдорят нещо за украсата на Сен Режи и за Хенри Джеймс, и то така, че не можеш да ги обвиниш в неосведоменост.

Медора седеше прехласната. Главата ѝ се въртеше от упойващата музика на трубадури, които свиреха някъде в царството на Елисейските полета. Това беше един свят, в който не бяха прониквали нито нейното бурно въображение, нито железниците на магната Хариман. Тя седеше външно спокойна — като Зелените планини, но в душата ѝ пламтеше зноят на Андалусия. Масите вече бяха пълни с бохеми. Във въздуха се носеше дъх на цветове и на цветно зеле. Хвърчаха въпроси и тапи; звънтяха смях и сребро; в чашите искреше шампанско, в разговорите — остроумие.

Вандайк разбърка дългите си черни къдри, дръпна настрани небрежно вързаната си вратовръзка и се наведе към Мадър.

— Слушай, Мади — прошепна той ядовито, — понякога ми се иска да върна на този еснафин десетте долара и да го пратя по дяволите.

Мадър разбърка дългите си къдри с пясъчен цвят и дръпна настрани небрежно вързаната си вратовръзка.

— Да не си посмял, Ванди — отвърна той. — Парите си отиват, Изкуството остава.

Медора яде необикновени ястия и пи от бъзовото вино, което ѝ наливах в чашата. То имаше същия цвят като онова у дома във Върмонт. Келнерът ѝ наля в друга чаша нещо, което кипеше, но когато го вкуси, то се оказа студено. Колко леко ѝ беше на сърцето — никога не ѝ е било толкова леко. Тя си спомни с обич за фермата в Зелените планини и за животните в нея. И се наведе усмихната към госпожица Елис.

— Ако си бях у дома — каза сияеща, — щях да ви покажа най-хубавото теленце на света.

— Чудя се какво търсите в този град — отвърна госпожица Елис. — Защо не си отидете?

Оркестърът свиреше тъжен валс, познат на Медора от уличните латерни. Тя закима глава в такт и затананика с приятното си сопрано. Мадър я погледна и се зачуди в какви ли води я е уловил Бинкли. Тя му се усмихна и двамата вдигнаха чаши с виното, което кипеше макар и студено.

Бинкли беше оставил на мира изкуството и сега бръцолевеше за небивалия пролетен улов на селда. Госпожица Елис оправяше иглата (във вид на палитра) на вратовръзката на господин Вандайк. Някакъв еснафин на далечната маса дърдореше нещо за Жером или за Джеръм. Една знаменита актриса говореше развълнувано за модните дамски чорапи с монограми. Продавач на чорапи в универсалния магазин изказваше на всеослушание мнението си за драмата. Някакъв писател ругаеше Дикенс. На резервираната маса издател на списание и фотограф пиеха сухо вино. Пищна млада дама поучаваше именит скулптор:

— Стига с вашия Пракс Ител! Нека вашата Венера Милицейска постъпи на работа като манекен и ще я видите да демонстрира само

пелерини. Всички ваши гърци и римляни трябва да бъдат върнати в разкопките!

Така се забавляваше бохемата.

В единадесет господин Бинкли изпрати Медора до пансиона и с галантен поклон я остави в подножието на вътрешната стълба. Тя се прибра в стаята си и запали газта.

Изведнъж, съвсем неочаквано, както страшния дух от медната бутилка на рибаря, в стаята излетя обвит в пари грозният призрак на нейната пуританска съвест. Ужасното поведение на Медора се изправи пред нея с целия си гигантски ръст. Тя наистина бе седяла с нечестивите и бе пила виното, което червенеет или кипи в чашите.

И точно в полунощ Медора написа следното писмо:

До г-н Берия Хоскинс,
ХАРМОНИЯ, ВЪРМОНТ
Уважаеми Господине,

От днес аз завинаги съм мъртва за Вас. Обичах Ви прекалено силно, за да опетня живота Ви, свързвайки го с моя, затънал в грях и престъпления. Аз не устоях на съблазните на този грешен свят и затънах във водовъртежа на Бохемия. Едва ли има дълбини на порока, до които да не съм стигнала. Безсмислено е да се боря с това свое решение. Паднала съм толкова ниско, че е невъзможно да се измъкна. Помъчете се да ме забравите. Аз се изгубих завинаги в дебрите на чудесната, но греховна Бохемия. Сбогом.

Някога Ваша

Медора

На другия ден Медора обмисли решението си. Луцифер, изгонен от небето, се е чувствал не по-малко низвергнат. Между нея и разцъфналите ябълки на Хармония зееше пропаст. Огнен херувим я отпрати до вратите на нейния изгубен рай. Само за една вечер, с помощта на Бинкли и онова кипящото, бохемата я беше погълнала в страшните си бездни.

Оставаше ѝ само едно — да води бляскав, но порочен живот. Върмонт се превръщаше в олтар, до който няма да посмее да пристъпи. Но тя няма да изчезне без следа, в историята има велики, привлекателни имена, които ще вземе за образец за себе си — Камил, Лола Монтес, Мария Стюарт, Заза^[1] — такова име ще стане за бъдните поколения името на Медора Мартин.

Два дена Медора не излиза от стаята си. На третия отвори някакво списание, в което видя портрета на белгийския крал, и се разсмя презрително. Ако този прочут покорител на женските сърца се изпречи случайно на пътя ѝ, ще трябва да сведе глава пред нейната студена и властна хубост. Тя няма да щади нито стари, нито млади. Цяла Америка и цяла Европа ще трябва да се подчиняват на нейния мрачен, но неотразим чар.

Още ѝ беше тежко да си спомня за живота, за който някога мечтаеше — спокоен живот под сянката на Зелените планини, рамо до рамо с Берия и стотици поръчки за нейни картини, пристигащи с всяка поща от Ню Йорк. Само една нейна погрешна стъпка разби тази мечта.

На четвъртия ден Медора се напудри и начерви устните си. Веднъж беше гледала прочутата Картър в ролята на Заза. Тя стоеше пред огледалото в небрежна поза и казваше „Шик, шик!“ Медора римуваше тази дума с „тик“, но щом я произнесе, Хармония сякаш отлетя завинаги от нея. Водовъртежът я държеше в дълбините си. Тя принадлежеше завинаги на бохемата. И Берия никога няма да...

Вратата се отвори и в стаята влезе Берия.

— Дори, какви са тия мазила по лицето ти! — удиви се той.

Медора му подаде ръка.

— Много е късно — произнесе тържествено тя. — Жребият е хвърлен. Аз вече принадлежа на друг свят. Проклинайте ме, ако щете, това е ваше право. Но си идете и ме оставете да следвам избрания от мен път. И нека домашните ми не произнасят повече моето име. Молете се за мен понякога, докато аз се въртя във веселия, но празен живот на Бохемия.

— Вземи една кърпа, Дори, и изтрий тези цапаници от лицето си — каза Берия. — Тръгнах още щом получих писмото ти. От тази твоя живопис май нищо няма да излезе. Взех два билета за вечерния влак. Прибирай си по-скоро нещата в куфара.

— Съдбата се оказа по-силна от мен, Берия. Върви си, докато все още имам сили да се държа.

— Как се сгъваше този статив, Дори? Хайде, прибирай всичко, че да имаме време да хапнем преди влака. Листата на кленовете са се разтворили напълно, Дори, само да ги видиш!

— Толкова рано ли?

— Сама ще се увериш, Дори. На утринното слънце кленовете приличат на зелено море.

— Ах, Берия.

Във влака тя каза неочаквано:

— Чудя се, щом си получил писмото ми, защо все пак пристигна.

— О, това са излишни подробности — отвърна Берия. — Мислиш ли, че можеш да ме избудалкаш? Как е възможно да си в тази страна, наречена Бохемия, когато на плика стоеше печат „Ню Йорк“.

[1] Камил — героиня от английския вариант на „Дамата с камелиите“; Лола Монтез — фаворитка на крал Лудвик IV; Заза — героиня от едноименната пиеса (на Бъртън), актриса и куртизанка. Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.